

2024.

BUDŽET ZA GRAĐANE – OPĆINA SANSKI MOST

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BIH
UNSKO – SANSKI KANTON
OPĆINA SANSKI MOST
SLUŽBA ZA FINANSIJE, TREZOR I
ZAJEDNIČKE POSLOVE

2024.

**UVODNA RIJEČ OPĆINSKOG NAČELNIKA
GOSPODINA FARISA HASANBEGOVIĆA**

ZAŠTO „BUDŽET ZA GRAĐANE“?

Poštovane sugrađanke i poštovani sugrađani,

„Budžet za građane“ je vodič koji na jednostavan način prikazuje kako se planira prikupiti i trošiti novac iz budžeta Općine tokom 2024.godine.

Budžetska sredstva su javna, sredstva svih građana, te stoga je naša obaveza da njima raspolažemo u najboljem interesu zajednice i da se građanima omogući bolji uvid i razumijevanje načina na koji lokalna vlast planira, raspodjeljuje i troši sredstva iz budžeta Općine.

Iskreno se nadamo da će ovaj vodič doprinijeti da lakše razumijete sadržaj budžeta, pratite realizaciju postavljenih ciljeva i izdvajanja za aktivnosti koje se finansiraju javnim novcem i da će vas potaknuti da se u narednim godinama još aktivnije i masovnije uključite u javnu raspravu koja je osnova za pripremu budžeta, te i na taj način doprinesete kreiranju i odabiru kvalitetnih rješenja koja će odgovoriti na stvarne potrebe naše lokalne zajednice.

Pozivamo vas da kroz proceduru javne rasprave uzmete aktivno učešće u kreiranju budžeta kako bi ovo zaista bio vaš dokument!

Općinski načelnik

Hasanbegović Faris, prof.

Prihodi od građana dolaze kroz poreze (na promet proizvoda i usluga, dohodak, plate, imovinu...) i plaćanje raznih taksi, naknada, renti itd.

Općina je odgovorna za sredstva u okviru budžeta, te odlučuje u ime građana o raspodjeli prikupljenih sredstava za različite namjene.

Građani žele da znaju i odlučuju o tome kako će se trošiti njihov novac. Oni to čine putem izabраниh predstavnika u Općinskom vijeću, ali i direktnim uključivanjem u budžetski proces. Osnovni preduslov jeste da građani imaju pravu informaciju o budžetu i Općina je dužna da pruži informacije o svim bitnim pitanjima u procesu kreiranja, usvajanja i izvršavanja budžeta.

Budžet za građane je upravo takav dokument koji sažeto pojašnjava osnovne informacije iz budžeta, jer kada građani razumiju budžet onda mogu i postavljati pitanja o tome kako vlast troši njihov novac.

- **Budžet je akt kojim se planiraju prihodi i primici, te rashodi i izdaci za period od jedne fiskalne godine.**
- **Fiskalna godina je obračunski period od 01.januara do 31. decembra.**
- **Budžet na prijedlog Općinskog načelnika usvaja Općinsko vijeće.**
- **Ukoliko se do 31.12. tekuće godine ne donese Budžet za narednu godinu, donosi se Odluka o privremenom finansiranju za prva 3 mjeseca naredne godine. Ukoliko se Budžet ne usvoji do 31.marta,**

Općinski načelnik proglašava Budžet koji stupa na snagu danom objave u Službenom glasniku Općine Sanski Most.

BUDŽETSKI KALENDAR I BUDŽETSKI PROCES

Budžetskim procesom definisani su svi koraci pri kreiranju i usvajanju Budžeta.

Budžetski kalendar definiše vremenski okvir za provođenje konkretnih aktivnosti na pripremi i donošenju Budžeta.

Tabela 1.: Budžetski kalendar sa naglaskom na mjesece kad se građani mogu uključiti

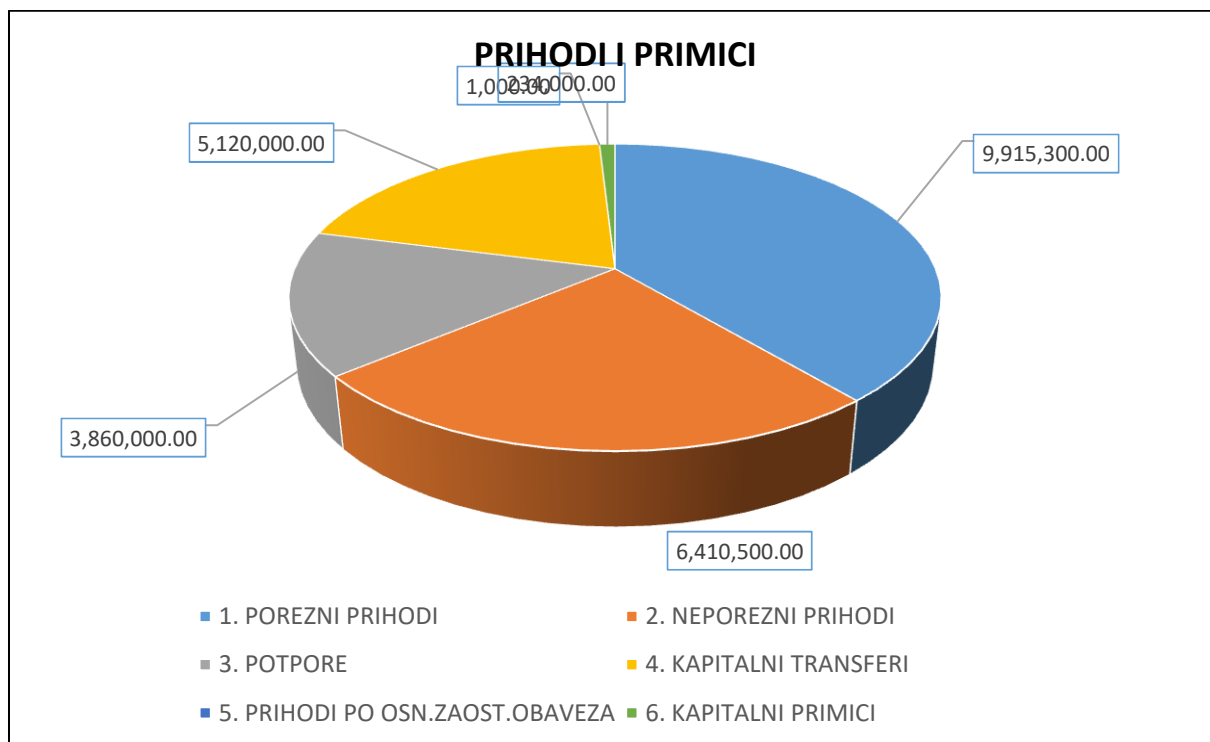
MAJ	<i>Služba za finansije, trezor i zajedničke poslove priprema DOB* i dostavlja Općinskom načelniku, najkasnije do 15.maja tekuće godine.</i>
JUNI	<i>Općinski načelnik usvaja DOB*, najkasnije do 30.juna tekuće godine.</i>
JULI	<i>Služba za finansije dostavlja uputstva budžetskim korisnicima u pogledu pripreme zahtjeva za dodjelu sredstava iz Budžeta, rokova za podnošenje zahtjeva, te ograničenja u pogledu potrošnje.</i>
AUGUST	<i>Budžetski korisnici dostavljaju zahtjeve za dodjelu budžetskih sredstava, najkasnije do 15.augusta. Kroz zahtjeve građana mogu biti ispoljene i potrebe građana koji djeluju kroz NVO i udruženje građana</i>
SEPTEMBAR	<i>Općinski načelnik i Služba za finansije razmatraju procjene prihoda i zahtjeva za odobravanje rashoda budžetskih korisnika, konsolidiraju i utvrđuju visinu sredstava za svakog budžetskog korisnika, najkasnije do 15.septembra.</i>
OKTOBAR	<i>Služba za finansije priprema Nacrt budžeta i Načelnik ga upućuje na usvajanje Općinskom vijeću. Općinsko vijeće se izjašnjava: utvrđuje Nacrt budžeta i dostavlja ga na Javnu raspravu.</i>
NOVEMBAR	<i>Organizuje se Javna rasprava po MZ, moguće je i učešće građana putem NVO i grupe građana kroz dostavljanje zahtjeva vijećnicima ili radnim tijelima Vijeća. Primjedbe i sugestije se sumiraju i ugrađuju u tekst Prijedloga budžeta.</i>
DECEMBAR	<i>Prijedlog budžeta se dostavlja Općinskom vijeću na usvajanje. Indirektna mogućnost učešća građana putem amandmanskog djelovanja vijećnika. Općinsko vijeće usvaja Budžet koji se objavljuje u Službenom glasniku Općine Sanski Most.</i>

***DOB – Dokument okvirnog Budžeta je akt koji sadrži makroekonomske projekcije i projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine, a na kome se zasniva priprema i izrada Budžeta.**

KAKO SE PUNI BUDŽET OPĆINE SANSKI MOST?

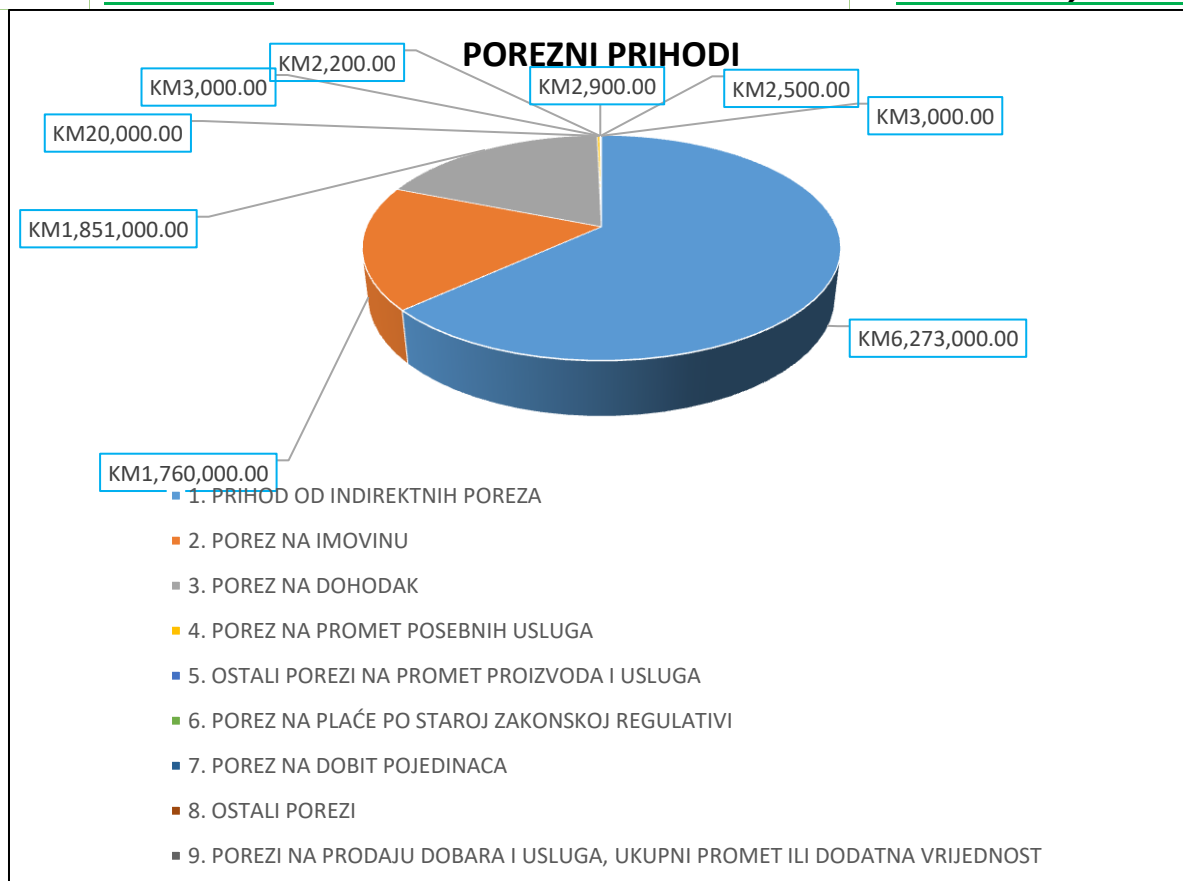
1.	POREZNI PRIHODI	<u>9.915.300,00 KM</u>
2.	NEPOREZNI PRIHODI	<u>6.410.500,00 KM</u>
3.	POTPORE	<u>3.860.000,00 KM</u>
4.	KAPITALNI TRANSFERI	<u>5.120.000,00 KM</u>
5.	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	<u>1.000,00 KM</u>
6.	KAPITALNI PRIMICI	<u>234.000,00 KM</u>
	<u>UKUPNO:</u>	<u>25.540.800,00 KM</u>

*** Općina nema direktan utjecaj na ostvarenje poreznih prihoda s obzirom da se oni raspoređuju na višim nivoima vlasti.**

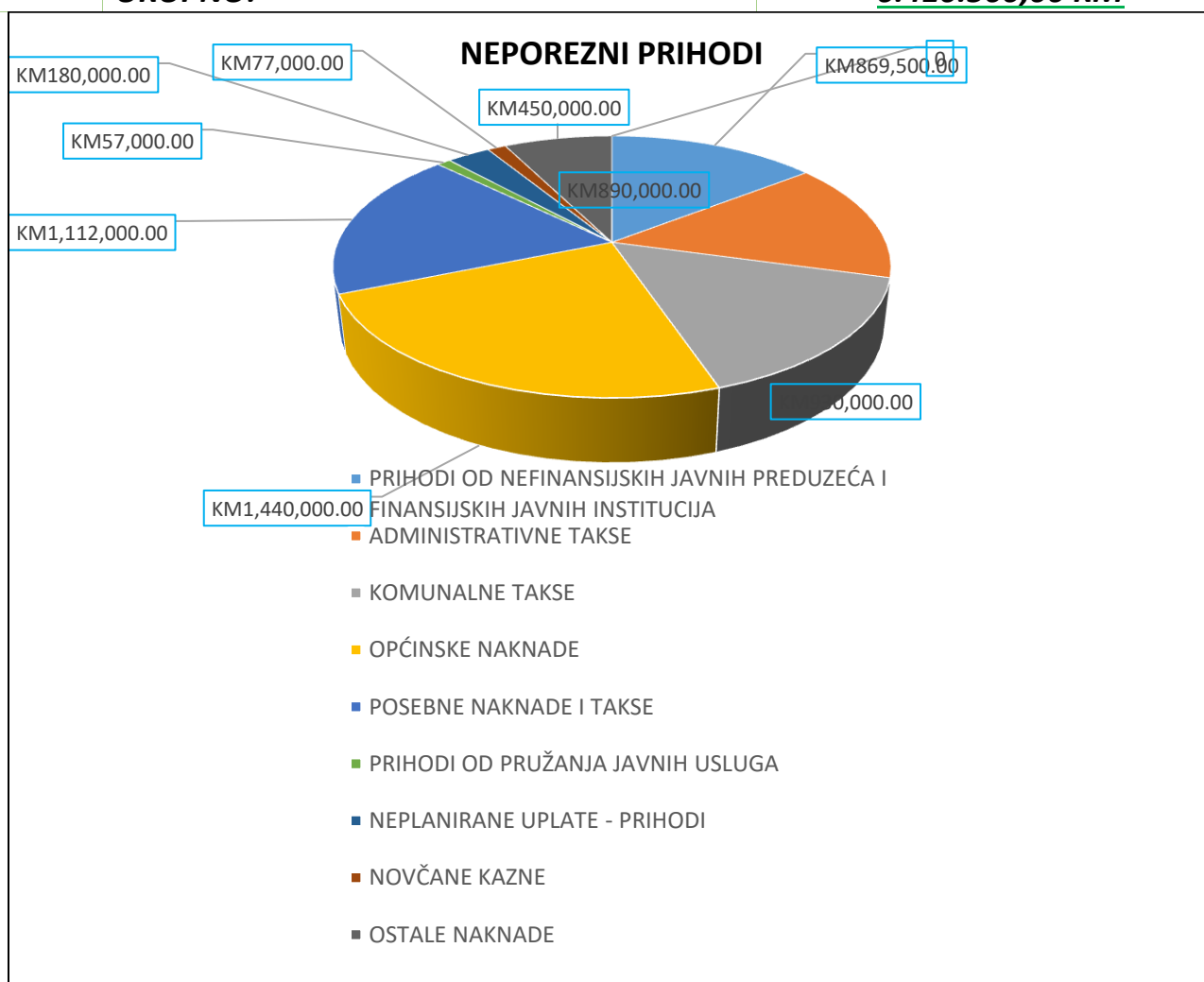
POREZNI PRIHODI

1.	<i>PRIHOD OD INDIREKTNIH POREZA</i>	<u>6.273.000,00 KM</u>
2.	<i>POREZ NA IMOVINU</i>	<u>1.760.000,00 KM</u>
3.	<i>POREZ NA DOHODAK</i>	<u>1.851.000,00 KM</u>
4.	<i>POREZ NA PROMET POSEBNIH USLUGA</i>	<u>20.000,00 KM</u>
5.	<i>OSTALI POREZI NA PROMET PROIZVODA I USLUGA</i>	<u>3.000,00 KM</u>
6.	<i>POREZ NA PLAĆE PO STAROJ ZAKONSKOJ REGULATIVI</i>	<u>2.200,00 KM</u>
7.	<i>POREZ NA DOBIT POJEDINACA</i>	<u>2.900,00 KM</u>
8.	<i>OSTALI POREZI</i>	<u>2.500,00 KM</u>
9.	<i>POREZI NA PRODAJU DOBARA I USLUGA, UKUPNI PROMET ILI DODATNA VRIJEDNOST</i>	<u>3.000,00 KM</u>
	<u>UKUPNO:</u>	<u>9.915.300,00 KM</u>

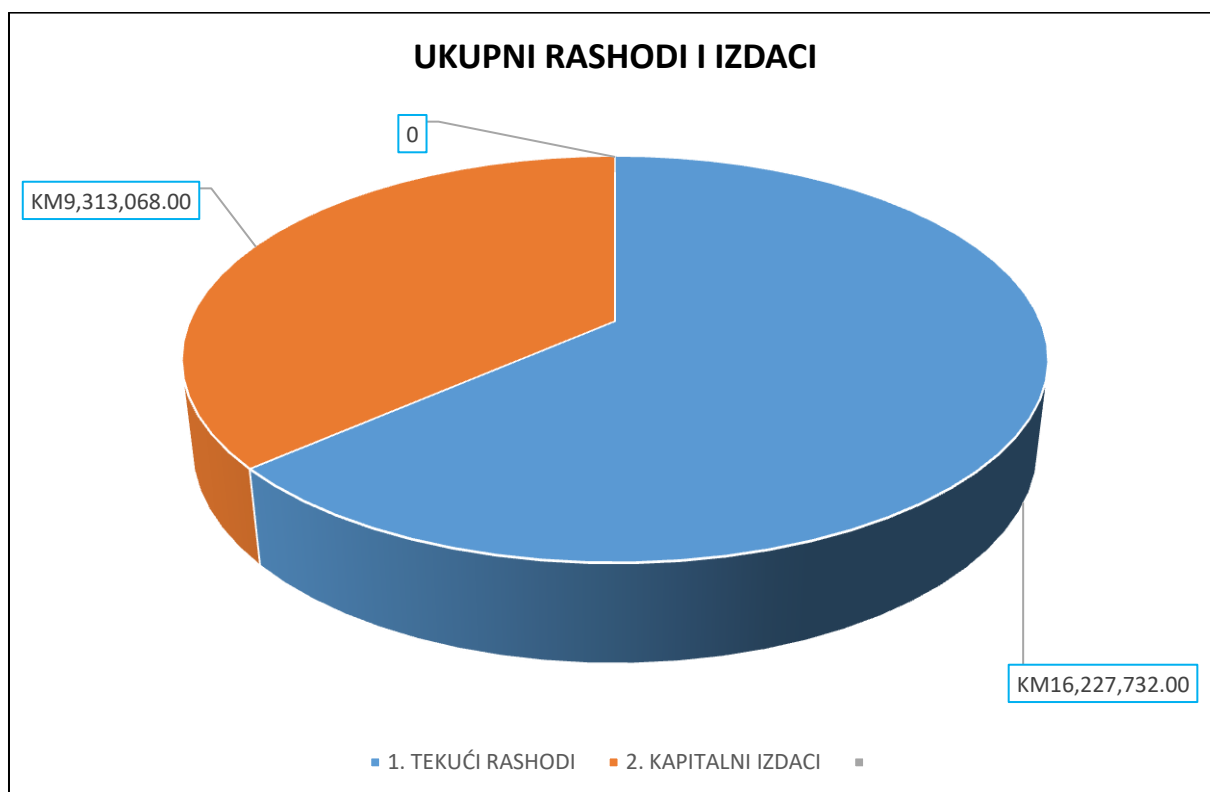
NEPOREZNI PRIHODI

1.	PRIHODI OD NEFINANSIJSKIH JAVNIH PREDUZEĆA I FINANSIJSKIH JAVNIH INSTITUCIJA	<u>869.500,00 KM</u>
2.	ADMINISTRATIVNE TAKSE	<u>890.000,00 KM</u>
3.	KOMUNALNE TAKSE	<u>930.000,00 KM</u>
4.	OPĆINSKE NAKNADE	<u>1.440.000,00 KM</u>
5.	POSEBNE NAKNADE I TAKSE	<u>1.112.000,00 KM</u>
6.	PRIHODI OD PRUŽANJA JAVNIH USLUGA	<u>57.000,00 KM</u>
7.	NEPLANIRANE UPLATE - PRIHODI	<u>180.000,00 KM</u>
8.	NOVČANE KAZNE	<u>77.000,00 KM</u>
9.	OSTALE NAKNADE	<u>450.000,00 KM</u>
	UKUPNO:	<u>6.410.500,00 KM</u>

KAKO SE RASPOREĐUJE BUDŽETSKI NOVAC?

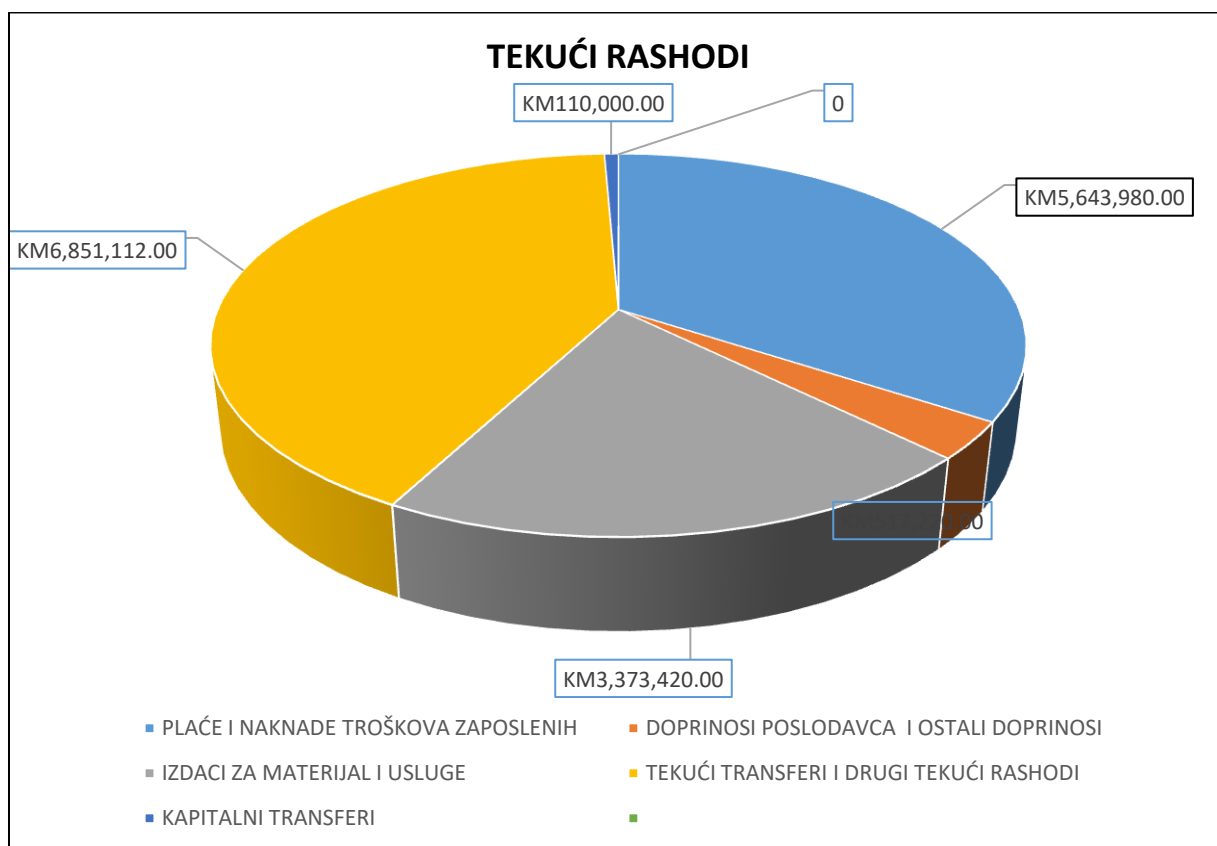
1.	TEKUĆI RASHODI	<u>16.227.732,00 KM</u>
2.	KAPITALNI IZDACI	<u>9.313.068,00 KM</u>
	<u>UKUPNO:</u>	<u>25.540.800,00 KM</u>

TEKUĆI RASHODI

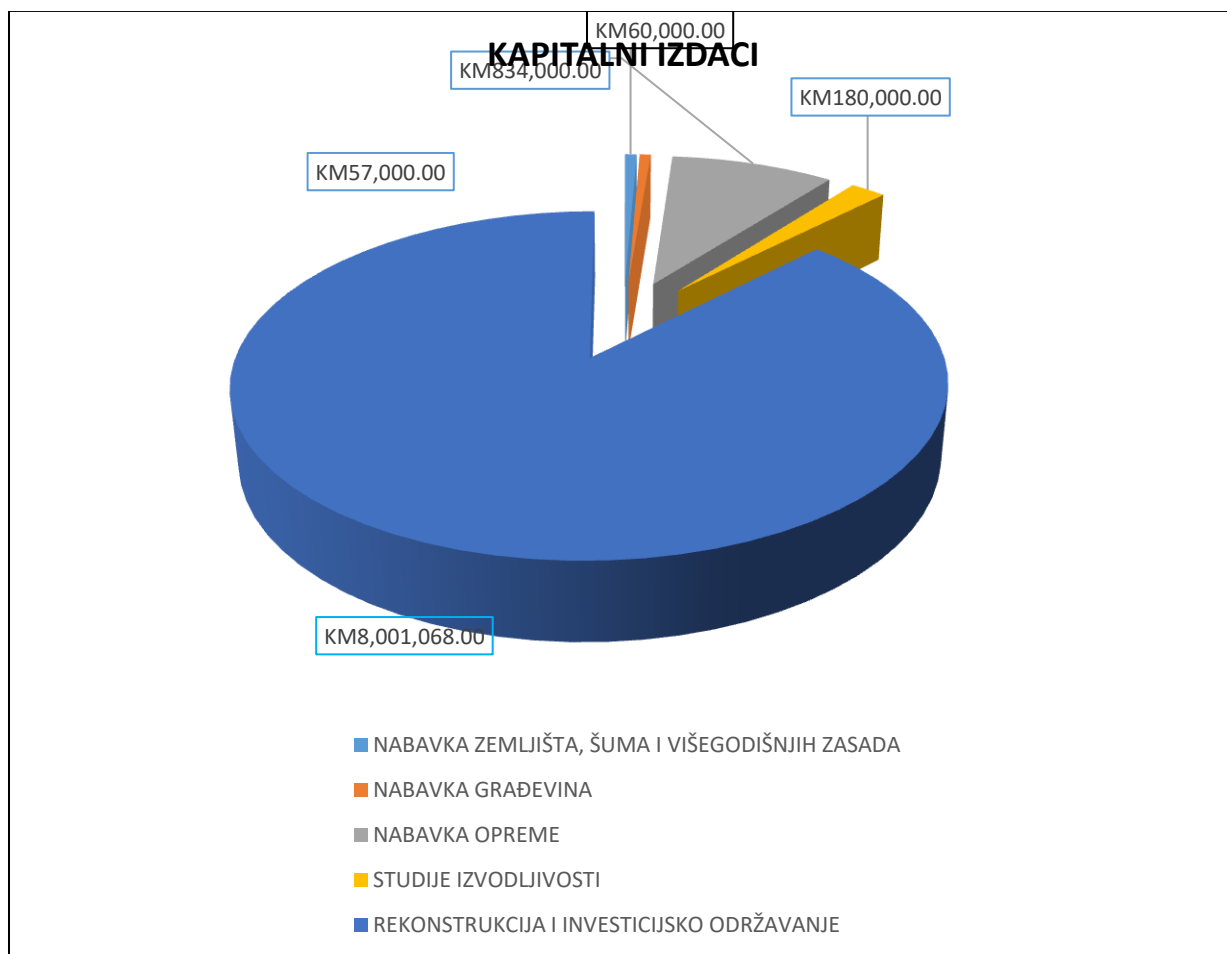
1.	PLAĆE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	<u>5.643.980,00 KM</u>
2.	DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	<u>517.220,00 KM</u>
3.	IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	<u>3.373.420,00 KM</u>
4.	TEKUĆI TRANSFERI I DRUGI TEKUĆI RASHODI	<u>6.851.112,00 KM</u>

5	KAPITALNI TRANSFERI	<u>110.000,00 KM</u>
	<u>UKUPNO:</u>	<u>16.227.732,00 KM</u>

KAPITALNI IZDACI

1.	NABAVKA ZEMLJIŠTA, ŠUMA I VIŠEGODIŠNJIH ZASADA	<u>60.000,00 KM</u>
2.	NABAVKA GRAĐEVINA	<u>57.000,00 KM</u>
3.	NABAVKA OPREME	<u>834.000,00 KM</u>
4.	STUDIJE IZVODLJIVOSTI	<u>180.000,00 KM</u>
5.	REKONSTRUKCIJA I INVESTICIJSKO ODRŽAVANJE	<u>8.001.068,00 KM</u>
	<u>UKUPNO:</u>	<u>9.313.068,00 KM</u>

IZDVAJANJE U OBLASTI POLJOPRIVREDE

Strategijom razvoja Općine Sanski Most za period 2022. – 2027. razvoj primarne poljoprivredne djelatnosti je jedna od strateških grana. Trenutno je na području Sanskog Mosta registrirano 1.186 poljoprivrednih gazdinstava i 75 obrta odnosno farmi koje ostvaruju pravo poticaja za razvoj poljoprivredne proizvodnje.

U 2024. godini za podsticaj poljoprivredne proizvodnje planirano je da se izdvoji 530.000,00 KM i to 500.000,00 KM za podršku poljoprivredi - po projektima i 30.000,00 KM za finansiranje izgradnje poljoprivrednih objekata, čime ja zadržan isti nivo izdvajanja u ovu svrhu kao i prethodne godine.

Dodjela podsticaja isplaćivat će se na osnovu Odluke i Programa novčanih podrški u poljoprivredi utvrđenih Budžetom Općine Sanski Most, a potencijalni korisnici će biti obavješteni putem naše web stranice i lokalnih medija.

Program utroška sredstava u poljoprivredi se donosi participatorno i transparentno na način da se u saradnji sa svim udruženjima poljoprivrednika zajednički utvrdi Program i način utroška.

IZDVAJANJE ZA BORAČKO – INVALIDSKU I SOCIJALNU

ZAŠTITU

Svaki budžet predstavlja razvojni dokument sa socijalnom komponentom. Unaprjeđenje položaja i kvaliteta života socijalno osjetljivih kategorija je strateško opredjeljenje, ali i zakonska obaveza svih jedinica lokalne samouprave. Planirana sredstva Općine Sanski Most za 2024. godinu za izdvajanje iz oblasti boračko-invalidske i socijalne zaštite iznose 1.296.500,00 KM. U sljedećoj tabeli su predstavljena izdvajanja za pojedine stavke.

1.	<i>Udruženje veterana i demobilisanih boraca i Patriotska liga</i>	<u>63.000,00 KM</u>
2.	<i>Općinska organizacija RVI</i>	<u>35.000,00 KM</u>
3.	<i>Organizacija porodica šehida i poginulih boraca Općine Sanski Most</i>	<u>24.000,00 KM</u>
4.	<i>Dopunska prava demobilisanih boraca</i>	<u>5.000,00 KM</u>
5.	<i>Nosioci ratnih priznanja i ostalim učesnicima rata</i>	<u>10.000,00 KM</u>
6.	<i>Udruženje paraplegičara</i>	<u>6.000,00 KM</u>
7.	<i>Udruženje logoraša</i>	<u>22.000,00 KM</u>
8.	<i>Tekući transferi pojedincima i neprofitnim organizacijama Centra za socijalni rad</i>	<u>2.776.000,00 KM</u>
9.	<i>Ostali transferi pojedincima– finansijska podrška bebama</i>	<u>50.000,00 KM</u>
10.	<i>Podrška za nabavku kruha u javnoj kuhinji "Fenix"</i>	<u>30.000,00 KM</u>
11.	<i>Sredstva za alternativni smještaj</i>	<u>12.000,00 KM</u>
12.	<i>Udruženje za bolji Sanski Most</i>	<u>10.000,00 KM</u>
13.	<i>Preventiva protiv droge</i>	<u>12.000,00 KM</u>
14.	<i>Podrška za projekte udruženja</i>	<u>30.000,00 KM</u>
	<u>UKUPNO:</u>	<u>3.085.000,00 KM</u>

IZDVAJANJE U OBLASTI KULTURE I SPORTA

Za aktivnosti iz oblasti kulture i sporta u 2024. godini planirana su sredstva u iznosu od **728.000,00 KM**.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura izdvajanja iz oblasti kulture i sporta.

1.	Obilježavanje značajnih datuma i ostalih manifestacija	<u>30.000,00 KM</u>
2.	Obilježavanje 10. oktobra	<u>70.000,00 KM</u>
3.	Obilježavanje Ljeta na Sani	<u>100.000,00 KM</u>
4.	Obilježavanje Galaje	<u>10.000,00 KM</u>
5.	Obilježavanje Musale	<u>5.000,00 KM</u>
6.	Sportski savez	<u>160.000,00 KM</u>
7.	NK "Podgrmeč"	<u>110.000,00 KM</u>
8.	Invalidski košarkaški klub "Sana"	<u>16.000,00 KM</u>
9.	Savez za sport i rekreaciju invalida	<u>7.000,00 KM</u>
10.	MNK "Sparta"	<u>10.000,00 KM</u>
11.	NK "Rudar Kamengrad"	<u>110.000,00 KM</u>
12.	Nova godina i održavanje "Zimska čarolija"	<u>100.000,00 KM</u>
	<u>UKUPNO:</u>	<u>728.000,00 KM</u>

IZDVAJANJE ZA MLADE

Budžetom za 2024. predviđena su posebna sredstva usmjerena ka poboljšanju položaja mladih. U tu svrhu planirano je ukupno 305.000,00 KM.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura izdvajanja iz oblasti unaprijeđenja položaja mladih.

1.	<i>Isplata stipendija</i>	<u>150.000,00 KM</u>
2.	<i>Subvencioniranje praktične nastave</i>	<u>50.000,00 KM</u>
3.	<i>Subvencija za prevoz učenika</i>	<u>70.000,00 KM</u>
4.	<i>Budžet za mlade (CIM)</i>	<u>5.000,00 KM</u>
5.	<i>Subvencija za užinu za uččenike iz socijalno ugroženih porodica</i>	<u>30.000,00 KM</u>
	<u>UKUPNO:</u>	<u>305.000,00 KM</u>

IZDVAJANJE U OBLASTI KOMUNALNOG SEKTORA I LOKALNE PUTNE INFRASTRUKTURE

Infrastrukturni projekti na području Općine se financiraju iz stavke namijenjene za Rekonstrukcije i investicijsko održavanje. U tu svrhu za 2024. godinu planiran je iznos od **4.816.618,00 KM** koje će realizirati Općina Sanski Most, te **3.148.450,00 KM** koje će realizirati JU Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu.

Ukupno gledano, za projekte izgradnje i rekonstrukcije javne komunalne infrastrukture za 2024. planirano je skoro **8 miliona KM**.

Neki od najznačajnijih projekata vodovodne i kanalizacione infrastrukture planiranih za 2024. uključuju:

- Vodovod Banja Ilidža – Podovi i regionalni vodovod Sanski Most – Oštra Luka, u ukupnoj vrijednosti 420.000,00 KM
- Kanalizacioni sistem Alagića polje i Alagića sokak, ukupne vrijednosti 220.000,00 KM

U oblasti izgradnje i rekonstrukcije lokalne putne mreže i javnih površina, najznačajniji projekti za 2024. su:

- *Izgradnja parka Generala Mehmeda Alagića (park ispred zgrade Općine), u vrijednosti 200.000,00 KM.*
- *Sanacija i rekonstrukcija saobraćajnica u Naselju 17. VKBr., u vrijednosti od 700.000,00 KM*
- *Sanacija lokalnog puta Lukavice – Budim, u vrijednosti 220.000,00 KM*
- *Asfaltiranje puta i izgradnja mosta za sela Lukavice, Čirkići i Skucani Vakuf, vrijednosti 280.000,00 KM.*

ZAŠTITA OD PRIRODNIH NESREĆA

Prirodne nesreće postale su sve češća pojava u zadnjih nekoliko godina, tako da je jedan od prioriteta lokalne uprave postao izgradnja sistema zaštite ljudi i imovine.

U svrhu izgradnje i unaprijeđenja sistema odbrane i zaštite od prirodnih nesreća u slijedećoj godini planiranu su projekti:

- Izgradnja parapetnog zida na lokalitetu Gerzovo (II faza), vrijednosti 300.000,00 KM*
- Izgradnja zaštitnog zida od poplava na Pilješkoj rijeci i regulacija korita Radinovac u vrijednosti 250.000,00 KM*

PODRŠKA RAZVOJU PRIVREDE I TURIZMA

Na području Sanskog Mosta trenutno je zaposleno 4.414 lica u sklopu 678 obrta i 634 pravnih subjekata. Jedan od prioriteta lokalne uprave je unaprijeđenje poslovnog ambijenta s ciljem povećanja broja zaposlenih, obima proizvodnje i ukupnog izvoza. U svrhu unaprijeđenja sektora privrede i turizma u 2024. je planirano 580.000,00 KM koje će se realizirati na slijedeći način:

- *Podrška poduzetništvu (subvencija praktične nastave i podrška zapošljavanju) – 250.000,00 KM*
- *Refundacija privrednim subjektima za izgradnju proizvodnih objekata – 50.000,00 KM*

- *Transfer za razvoj turizma – Turistička zajednica – 200.000,00 KM*
- *Izgradnja pristupne staze Planinarski dom – Vodopad Blihe – 30.000,00 KM*
- *Uređenje gradske plaže Kožara – 50.000,00 KM*

SUBVENCije JAVNIM PREDUZEĆIMA

U cilju poboljšanja kvaliteta javnih usluga Općina Sanski Most redovno pruža finansijsku podršku javnim preduzećima kojima je osnivač Općinsko vijeće Sanski Most, ali i preduzećima i ustanovama koje nisu u nadležnosti lokalne uprave, ali čiji kvalitetan i nesmetan rad je nužan za svakodnevni život u lokalnoj zajednici.

U 2024. planirane su subvencije za sljedeća preduzeća i ustanove:

- JKP Vodovod i kanalizacija d.o.o. Sanski Most – 50.000,00 KM*
- JU Opća bolnica Sanski Most – 55.000,00 KM*
- JU Dom zdravlja Sanski Most – 55.000,00 KM*

